

AOÇ ile Gazi Yerleşkesi'nin Kesişen Yazgısı

Ahmet DEMİRTAŞ

Orman Mühendisi, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği Başkanı

ÖZET

Kuruluş çalışmaları 1950'li yıllarda başlamış olan Gazi Yerleşkesi, 2007 yılından bu yana gizli ve açık olarak yürütülen bir süreçle elden çıkarılmak istenmektedir. Tepkilerden çekindiklerinden olsa gerek, ilk yıllarda yetkililer konuya ilişkin soruları açıkça yanıtlamadı. Öte yandan OGM yetkilileri birim amirlerini toplayıp "yıl sonunda binaları boşaltacağız, ona göre hazırlığınızı yapın" emrini vermişlerdir. 2011 yılında konuya ilişkin söylenti resmen doğrulandı. Günümüzde ise bazı birimler taşınma aşamasında bulunuyor. 460 dekar büyüklüğündeki yerleşke, "Koruma Amaçlı Plan" yapılması gerekçesi ile elden çıkarılıyor. Bu yetmezmiş gibi Yerleşkenin bitişiğinde bulunan 70 dekar büyüklüğündeki AOÇ alanı da elden çıkarılıyor. İki alan için, önce "Koruma Amaçlı İmar Planı" yapılması gündeme getirilmiş, sonra I. Derece Doğal ve Tarihi Sit olan koruma statüleri III. Derece Doğal Sit olarak değiştirilmiştir. Gazi Yerleşkesi ve AOÇ alanı olan toplam 530 dekar büyüklüğündeki yerde yapılaşmanın olanakları hazırlanmıştır.

AOÇ'nin Kuruluşu

Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) 5 Mayıs 1925 tarihinde kurulmuştur. Bu tarihten 1930 yılına değin yeni araziler satın alınarak çiftlik genişletilmiştir. Yeni satın alınan yerlerin her biri o dönemde başlı başına çiftlik olarak bilinen yerlerdir. Bunlar "Orman, Balgat, Yağmur Baba, Macun, Güvercinlik, Ahimesut namlarıyla altı çiftliğin birleşmesiyle meydana gelen 80.000 dönüm araziden ibarettir" (Öztoprak, 2006) M. Kemal Atatürk'ün satın alarak kurduğu bu çiftlik ilk yıllarda Gazi Çiftliği olarak anılmıştır. Başlangıçta örnek tarım çalışmaları yapmak ve üretilen ürünleri Başkent Ankara'nın tüketimine sunmak amaçlanmıştır. Geniş arazinin tümü tarıma elverişli değildi. Bataklık ve verimsiz olan alanlar ise özel çalışmaları ve iyileştirmeyi gerektirmekteydi. Bu nitelikteki arazinin genişliği nedeniyle olsa gerek, o dönemdeki kimi uzmanlar bu arazilerin tarıma elverişli olmadığını söylemişlerdir. Savaştan yeni çıkmış yıkık, dökük, yoksunluk içindeki Anadolu'da kurulmuş Cumhuriyet; yaraları sarmak, olanakları artırmak, toprağı iyileştirmek vb.

istemektedir. AOÇ bunun simgesel ve küçük bir örneğidir. Çiftlik içinden akan Ankara Çayı'nın kıyısında söğüt ve iğde ağaçları vardır. Çiftlikte; meyve bahçesi oluşturmak, hayvancılık yapmak, ağaçlandırma yapmak, tarım ürünleri için çeşitli tesisler yapmak gibi hedefler belirlenmiştir.

Çiftlik topraklarının iyileştirilerek tarım yapılması konusunda uzmanların yoğun bir çalışma yürüttüğü bilinmektedir. Ziraat mühendisi aday olarak nitelendirilebilecek olan ziraat fakültesi öğrencileri için çiftlikte staj yapma zorunluluğu getirilmiş olması da, bu bağlamda değerlendirilebilecek bir karardır. Öte yandan, çiftlikte ağaçlandırma yapılarak Ankara halkının bu yeşillikler içinde gününü geçirmesini, dinlenmesini sağlamak amaçlanmıştır. Başkent olarak seçilen Ankara'da ilk yıllarda yoğun bir yapılaşma yaşanmaktadır. Bu yapılaşma çalışmaları “*Harabedilmiş ve bakımsız kalmış çevrede yapılaşmanın yoğunluk kazanması sonucunda, rüzgarlı günlerde Ankara toz duman içinde kalmaktadır. O zamanlar, Ankara'nın ağaçsızlığını yadırgayanlar az değildir. Rüzgarlı günlerde tozların bulut halinde geldiğini herkes görüyor ve üzerinde hissediyordu.* (Afet İnan, 1953) çarpıcı bir biçimde aktarılmıştır.

TOD ve AOÇ

1924 yılında kurulmuş olan Türkiye Ormanlılar Derneği'nin (TOD) süreli yayını olan “*Orman ve Av Dergisi*” 1928 yılından bu yana çıkarılmaktadır. Derginin birçok sayısında Ankara'nın ve AOÇ'nin ağaçlandırılmasına ilişkin yazılar çıkmıştır. Bunlardan birisi olan ve 1929 tarihinde yayınlanan (Yıl: 2, Sayı: 19) Orman ve Av Dergisi'nde

A. Mithat imzalı “Ankara'da teşcir faaliyeti ve ormanlaştırma siyaseti” başlıklı yazı, o dönemin çalışmalarını anlatması yanında günümüze de ışık tutmaktadır. Belirtilen dönemde kullanılan dili yeni kuşağın zor anlayacağını düşünerek, yazının kısa özetini yapmakta yarar görüyorum:

- Ankara'da ağaçlandırma çalışmaları 1924–25 yıllarında başlamıştır
- Kurumların ve çevrenin ağaçlandırılması için önceleri dışarıdan (Ankara dışından) fidan getirilmesi benimsenmiş, bu iş için özel fidan yetiştirilmemiştir. Başlangıçta İzmit fidanlığından fidan getirilmiştir.
- Getirilen fidanlardan gıladıçya, akasya (yalancı akasya), akçaağaç ve mazıda başarı sağlanmıştır. Dikilmiş olan dişbudak, karaağaç, çınar, göknar ve çam türlerinden tam başarı sağlanamamıştır. Başarısızlığın nedeni ise gölge olmaması diye açıklanmıştır
- Ankara'nın toprak ve hava iklim koşulları uygun olmadığı için açığa dikilen fidanların başarı şansının az olduğu belirtilmiştir.
 - Ortalama olarak yılda 50.000- 100.000 fidan dikildiği,
 - Aynı tarihte Gazi ağaçlandırma alanında 150.000 fidanın büyümeye başladığı,
 - Şaşırtma (repikaj) yapılmış fidanlarda %90 başarı sağlandığı
 - Ankara dışından getirilen fidanlar iyi gelişme göstermez iken Ankara fidanlığında üretilen fidanların daha iyi geliştiği,
 - 1 hektarlık bir yerde bile çok farklı toprak yapılarının olduğu,
 - AOÇ bütünlüğü içinde yer alan Ahimesut (Etimesgut), Balkat (Balgat) gibi çiftlik topraklarında ayrı ayrı toprak analizlerinin yapıldığı

saptamalarına yer verilmiştir

AOÇ arazisi içinde (Bugünkü Gazi Üniversitesi Hastanesi'nin bulunduğu yer) başlangıçta 2 hektar olarak kurulan, daha sonra 5 hektara çıkarılan fidanlığın 1929 yılında 1 hektar daha genişletilmesi kararlaştırılmıştır. Bu fidanlıkta üretilen fidanlar Ankara'nın ağaçlandırmasını karşıladığı gibi Kayseri, Afyon gibi illere de gönderilmiştir.

AOÇ Yağmalanmaya Başlıyor

Başlangıçta “Gazi Çiftliği” olarak anılan bu yer daha sonraları “Orman Çiftliği” olarak adlandırılmıştır. Orman Çiftliği olarak değiştirilmesinin nedeni şöyle açıklanmaktadır: *“Atatürk bu çorak ağaçsız yerleri eski kayıtlardaki ‘Orman’ ismini değiştirmeden bırakmıştır. Dere kenarındaki söğütlerden ve birkaç iğde ağacından başka yeşilliği olmayan bu yeri ismine uygun bir orman haline getirmek lazımdı. Bu husustaki gayretleri, bütün Ankaralıları ve Ankara’yı ziyaret edenler, safha safha bilirler. Atatürk çiftlik dediği bu yerden sadece tarlalarından istifade etmeyi hedef edinmemiş, aynı zamanda Ankara’yı ağaçlandırma işine buradan başlamıştır.”* (Afet İnan, 1953). 1938 yılından sonra ise Atatürk Orman Çiftliği adını almıştır.

AOÇ’nin Ankara’nın dışında, Tarsus ve Yalova gibi yerlerde de arazileri bulunmaktadır. AOÇ arazileri 1937 yılında hazineye devredilmiştir. 1950 yılında çıkarılan 5659 Sayılı Kanun ile yönetilmeye başlanmıştır. AOÇ’nin toplam alanına ilişkin olarak 80.000, 102.000, 120.000 dekar olduğu rakamları bulunmaktadır.

Prof. Dr. Yüksel ÖZTAN’a göre;

AOÇ başlangıçta 102.000 dekardır.

1938-1948 yılları arasında 5.250 dekar

1950-1960 yılları arasında 11.153 dekar

1960- 1976 yılları arasında 1.145 dekar

1981-1993 yılları arasında 50.561 dekar

TOPLAM OLARAK

1938- 1993 yılları arasında 68.109 dekar arazi elden çıkarılmıştır.¹

“Orman Çiftliği’nin temeli Atatürk’ün 1925 yılında Abdi Paşanın eşi Faika Hanımdan satın aldığı 20.000 dönüm toprak üzerinde atılmıştır. Daha sonraki yıllarda satın alınan çiftliklerden (Orman, Yağmurbaba, Balgat, Macun, Güvercinlik, Tahar, Etimesut, Çakırlar) oluşan araziye tek bir çiftlik altında toplamış ve daha önce belirtildiği üzere orman çiftliği adı verilmiştir. Ayrıca yurdun değişik

bölgelerinde(Mersin, Yalova gibi) kurduğu 6 adet çiftliği de 1937 yılında hazineye bağışlamıştır. Bunların 6 tanesi 1949 yılında kapatılmıştır” (Sev, 2002)

Başka bir çalışmada ise “ Öte yandan 1939–1983 arasında AOÇ’nin mülkiyetinde bulunurken çıkarılan yasa ve yargı kararlarıyla elden çıkarılan arazi miktarı Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu raporuna göre 21.983.218m² yani yaklaşık 22.000 dönümdür (Öztoprak, 2006).

Devlet Denetleme Kurulu’nun çalışmalarına göre de 1945–1999 yılları arasında 18.767 dekar alan AOÇ arazisi elden çıkarılmıştır.

“Atatürk’ün 1937 yılında bağışladığı yedi çiftlikten altısı 1949 yılında kapatılmıştır. Günümüzde varlığını sürdürebilen Atatürk Orman Çiftliği’nin ise; stratejik hedefleri belirlenmediği için kuruluş amacına olduğu kadar, kent açık alanı ilkelerine de aykırı olarak yönetildiği anlaşılmaktadır.” (Sev, 2002)

AOÇ 1937 yılında hazineye bağışlandıktan sonra eksiksiz bir plana sahip olamamış, belirlenen amaçlara uygun yönetilememiş ve çok yönlü saldırılardan korunamamıştır. Bu durumun bir örneği de “ Atatürk’ün Çiftlik Müdürlüğü arşivinde korunmasını emrettiği tapu senetleri 1996 yılında Kültür Bakanlığı’nın bir yetkilisine rastlantı sonucu İstanbul’da sahaflarda bulunmuş ve Devlet arşivlerine kazandırılmıştır. (Sev, 2002) Varlıkları iyi korunmayan çiftliğin satılan arazilerine ilişkin bilgilerde tartışmalıdır. “Çiftlik müdürlüğü kayıtlarında yaklaşık 19 bin dönüm

1- Dünü Bugünü ve Geleceği İle Atatürk Orman Çiftliği. Ziraat Mühendisleri Odası yayını 1993

toprak satıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Oysa tapu sicilleri üzerinde yaptığımız inceleme ile yaklaşık 22 bin dönüm büyüklüğündeki bir alanın satılmış olduğu anlaşılmıştır.” (Sev, 2002) Çeşitli biçimlerde elden çıkarılan bu miktara karşın kalan AOÇ alanı ise

Bulgularımıza göre Çiftliğin Ankara İl Merkezinde;

30.449.109m² Kadastro parseli,

2.133.421m² hisseli imar parseli,

506.824m² tam imar parseli

olmak üzere toplam 33.089.354m² toprağı bulunmaktadır.(Sev, 2002)

2006 yılında çıkarılan ve çiftlik içinde yapılacak yol, köprü, geçit vb. çalışmaları yapmak üzere Ankara Büyükşehir Belediyesine yetki veren yasayla kaybedilecek alan miktarı belli değildir. 2008 yılında çıkarılan yasayla 258 dekar alan spor tesisi yapılmak üzere 49 yıllığına özgülünmiştir.

Bu uygulamalarla AOÇ’ nin toprağı daha da azalmış olacaktır.

AOÇ’de yapılmış olan ilk ağaçlandırmaların Gazi Mahallesi, Beştepeler, Marmara Oteli dolayında yapıldığı belirtilmektedir. “1939 tarihini taşıyan Atatürk Çiftlikleri adlı yayında: Teessüs yıllarında tek bir ağaç bulunmayan Orman Çiftliği sahasını dört milyondan fazla ağaç örtmektedir”(Sev, 2002) açıklaması ağaçlandırma çalışmasının boyutlarını göstermesi yönünden anlamlıdır.

AOÇ’den toprak satın alan kurumlarından birisi de Orman Genel Müdürlüğü(OGM)’dür. 2100 ada, 21 parsel 478.760m² arazi 1960 yılında fidanlık amacıyla satılmıştır. Adı geçen yer günümüzde Söğütözü Fidanlığıdır.

AOÇ, Hazineye bağışlandığı 1937 yılından sonra iktidarlarca yasa çıkararak, mahkeme kararlarıyla ve özelleştirmeler yoluyla deyim yerindeyse delik deşik edilerek küçültülmüştür. Çimento fabrikası, Tekel fabrikası, TIGEM gibi kuruluşların özelleştirilmesi sonucunda Çiftlik içinde farklı yapılar ortaya çıkmıştır. Kimi yerler yabancı şirketlerin mülkiyetine geçmiştir. Kolay yoldan ve kısa zamanda çok para kazanmak, yani emek ve doğa sömürsünü ençoklamak isteyen çevrelerin gözü hep AOÇ’nin üzerinde olmuştur. Bu yaklaşım son dönemde daha da artmıştır.

Tarım Bakanlığı, içinde özerk bir Çiftlik Yönetimi oluşturulduğu belirtilmesine karşın, kendinin yeterli mali kaynaktan yoksun olması, bürokrasinin bozukluğu ve yapısal nedenlerle kuruluş işlevini yerine getirememiştir. Uzun dönemde halk yararına uygulamalar gerçekleştirilemediği için halkın ve kamu yararını gözeten demokratik kitle örgütlerinin, üniversitelerin katılımı sağlanamamıştır. Zaten yönetim de bu kesimlerin katılımını sağlayacak hukuksal çerçeveye sahip olmamıştır. Günümüzdeki durum ise çok daha vahimdir.

AOÇ 2.6. 1992 tarih ve 2436 Sayılı Kurul Kararı ile **Doğal ve Tarihi Sit Alanı** ilan edilmiş, 27.7. 1993 tarih ve 3097 Sayılı Kurul Kararı ile sınırları belirlenmiştir. Daha sonra da 7.5.1998 tarih ve 5742 Sayılı Kurul Kararı ile **1. Derece Doğal ve Tarihi Sit** olarak belirlenmiştir.

Orman Genel Müdürlüğü(OGM) Gazi Yerleşkesi

Gazi Yerleşkesi: Uzun yıllar Yükseliş Koleji olarak kullanılmış, günümüzde ise TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi olan yer ile Beştepe arasında uzanan bulvarın kuzeyinde kalan ve AOÇ sınırında sonlanan 460.000 m² (günümüzde 460.000 m²dir) büyüklüğünde olan alandır. Alanın doğusunu Alpaslan Türkeş Bulvarı, batı sınırını ise Söğütözü Caddesi oluşturur. OGM burayı 1950'li yılların başında satın almıştır. Satın alındığı dönemin koşulları dikkate alındığında, kente uzak, yüksek bir yerdir ve ulaşımı zordur. Alanda ilk önce Ormancılık Araştırma Müdürlüğü binası yapılır. Sonraki yıllarda ise öteki yönetim binaları yapılır, sonuncusu ise 11. no'lu binadır. Ayrıca lojmanlar, spor salonu, cami, market, Ormancılık Müzesi, banka şubesi bulunmaktadır. Gazi Yerleşkesi AOÇ alanı içinde kaldığından I. Derece Doğal ve Tarihi Sit olarak tescil edilmiştir.

Kurulmaya başlandığı yıldan başlayarak yapılan ağaçlandırma çalışmaları sonucunda alanda belirgin bir yeşil doku oluşmuştur. Bu dokunun kimi yerlerde belirli bir boy ve kapalılığa ulaştığı ve ormanlaşma niteliğine yaklaştığı gözlenmektedir. Binaların dışında kalan alanın tümü 1950'den sonraki yıllarda ağaçlandırıldığından, farklı yaşlarda ağaç ve ağaççık topluluğu görünümündedir. Ankara'nın toprak ve iklim koşullarına uyum sağlayabilen türler yönünden varsıl çeşitlilik söz konusudur. İç Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmada, alanda 135 tür odunsu bitkinin bulunduğu saptanmıştır. Bu azımsanamayacak bir sayıdır. Bu niteliği ile "botanik bahçesi" veya

"ağaç parkı" olarak adlandırılması yanlış olmaz. 60 yıla varan bir sürede bilimin, emeğin ve özverinin meydana getirdiği, insanı hayran bırakan bir ortam oluşmuştur. Yerleşkede 2005 yılında tescil edilmiş üç adet anıt ağaç bulunmaktadır. Yerleşke içinde yönetim binalarında işçi ve memur olarak çalışan binlerce kişi bulunmaktadır.

Gazi Yerleşkesi'nde Oyun Başlıyor

2007 yılından sonra yerleşkenin verildiği/verileceği yönünde söylentiler dolaşmaya başlamıştır. Söylentilerin doğru olup olmadığını öğrenmek amacıyla yetkililere sorulduğunda, haberlerinin olmadığı yanıtı alınmıştır. Söylentiler; Başbakanlığa, özel üniversiteye, özel bir sağlık kuruluşuna ve TOKİ'ye verileceği biçiminde olmuştur. Ama sonuç olarak bu söylentiler kurum çalışanlarını ve emekli meslektaşlarımızı tedirgin etmiştir. Ormancılık meslek örgütleri bu söylentiler üzerine bildirimler yayınlamışlardır. Ardından, dönemin Çevre ve Orman Bakanı Veysel EROĞLU'nu ziyaret edip, durumun gerçek olup olmadığını sorduklarında; **"Haberim yok, beni tehdit mi ediyorsunuz, versek bile sizi sokağa atacak değiliz ya"** yanıtını vermiştir.

Mart 2011'de OGM, yerleşkeye ilişkin olarak Koruma Amaçlı İmar Planı yapmak üzere Belediyelere, TMMOB ve bazı odalara toplantı çağrısı yapmıştır. Toplantıda çağrının hukuka uygun olmadığı ortaya konmuş ve itiraz edilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı itirazı yerinde bularak yapılan toplantıyı yok saymış ve görevi Yenimahalle Belediyesine vermiştir. Daha sonra ise bu görevi Ankara Büyükşehir Belediyesine vermiştir. Nisan 2011'de Büyükşehir Belediyesinde yapılan toplantıda da çağrının yönetmeliğe uygun yapılmadığı, ilgili tarafların çağrılmadığı, bu nedenle hukuka uygun olmadığı belirtilmiş ve itiraz edilmiştir. Ayrıca katılımcılar tutanak tutmuş olmalarına karşın dikkate alınmamış, deyim yerindeyse bildiklerini okumuşlardır. Koruma Amaçlı İmar Planı yapmayı üstlenen şirketin temsilcisi ve plan sorumlusu Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Başkanı'dır. Bu durumun etik dışı olduğu vurgulanmış ama pişkinlikle karşılanmıştır. Nisan ortasında yapılan ikinci toplantı sonrasında plan çıkmıştır. Planın iptal edilmesi istemiyle yargıya başvurulmuştur.

Orman Genel Müdürlüğü 4.8.2011 tarihli yazı ile Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na başvuruda bulunmuş, alanın sit ilanından sonra bitkilendirildiği bu nedenle de **III. Derece Doğal Sit** olarak değiştirilmesini istemiştir. Kurul 10.8.2011 tarihinde Gazi yerleşkesinin **III. Derece Doğal Sit** olarak tescil edilmesi kararını almıştır. 23.8.2011 tarihinde Orman Genel Müdürü ile görüşüp çalışanların ve meslektaşların tepkileri iletilmiş, sorumluluğun ağır olduğunu belirtip istifa etmesi önerilmiştir. 13.9.2011 Gazi Yerleşkesi'ni elden çıkaran eski ve şimdiki Orman Genel Müdürlerinin, üyelikten atılması için TMMOB Orman Mühendisleri Odası'na yazılı başvuruda bulunulmuştur. Gazi Yerleşkesine Sahip Çıkılma Platformu olarak bir bildiri, basın açıklaması ve yürüyüş yapılarak Bakanlığa siyah çelenk bırakılmıştır.

Nisan ayında Koruma Amaçlı Planı onaylamış, Ağustos ayında ise Gazi Yerleşkesini I. Dereceden III. Dereceye dönüştüren Kurul, 20.12.2011 tarihinde yeniden toplantı çağrısında bulunmuştur. 460 dekarlık Gazi Yerleşkesi yetmemiş, ek olarak yerleşkenin kuzeyindeki AOÇ'den de 70 dekar yerin alınmasına karar verilmiştir. Buna göre $460+70 = 530$ dekar alan için yeniden Koruma Amaçlı İmar Planı yapılmıştır.

Haziran 2011'de yapılan plan geçersiz kılınmıştır. Bu uygulama ile harcanan onca emek ve para çöpe atılmıştır. Plan gerekçesi olarak hazırlanan rapor ise içler acısıdır. Hiç ilgisi olmayan konulara ve yerlere ilişkin bilgilerin yer aldığı, "**usul yerine gelsin yeter**" anlayışıyla hazırlanmış bir rapordur. AOÇ'ye ilişkin olarak Üniversitelerde 50 den çok yüksek lisans, 30 doktora tezi ile 20 kadar bildiri ve kitaptan hiç söz edilmemiş, buna karşın kaynağı belli olmayan bilgiler rapora geçirilmiştir. Öyle ki hiç ilgisi yokken raporda Sakarya İli'ne ilişkin bilgilere bile yer verilmiştir. Bu ciddiyetsizliğe ne denir? 70 dekarı **I. Derece Doğal ve Tarihi Sit** olan AOÇ alanı ile 460 dekarı **III. Derece Doğal Sit** olan **Gazi Yerleşkesi** alanı olmak üzere toplam 530 dekar alan kapsayan Koruma Amaçlı İmar Planı ne kadar sağlıklı olabilir? Plan hazırlandıktan sonra 70 dekar AOÇ alanı Ankara-İ Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu tarafından alınan 2.2. 2012 gün ve 15 Sayılı Karar ile "3. Derece Doğal Sit Alanı" statüsüne dönüştürülmüştür. Adı geçen alan

konusunda Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu da "1. Derece Doğal Sit özellikleri taşımadığı ve tarihi açısından bir özellik ve nitelik taşımadığına ilişkin 3.2.2012 gün ve 468 Sayılı Kararı almıştır. 1998 yılında "1. Derece Doğal ve Tarihi Sit" kararı alan Kurul şimdi "tarihi açısından bir özellik ve nitelik taşımadığına" karar verebilmiştir.

Süreçten anlaşılacağı üzere; önu arkası düşünülmeden, varlıkların nitelikleri ve önemi bilinmeden gümbirlik kararlarla "ben yaptım oldu" anlayışı ile uzun yılların emeği, mesleki birikimi olan varlıklarımız parça parça elden çıkarılmaktadır. Ormancılık tarihi açısından simgeleşmiş, yüz akı olarak tanınan bir yer yok edilerek başka yapıların gündeme getirilmesi; tarih bilmezliktir, savurganlıktır, emeğe saygısızlıktır. Başkent Ankara'nın simgesi olmuş, halkın nefes almasını sağlayan AOÇ parça parça edilip küçültülmekte ve işlevsizleştirilmektedir. 5659 Sayılı Kanuna göre 70 dekarlık AOÇ alanının Başbakanlığa verilebilmesi için yasa çıkarılması gerekmektedir. Bu gerek bile yerine getirilmemektedir. 1937 yılında Hazineye bağışlanan yerin amaç dışı kullanım sayılan yapılaşmaya açılması bağışlayanın anısına saygısızlık değil midir?

Neden AOÇ ve Gazi Yerleşkesi?

Başbakanlık için yeni bir bina yapılması gerekebilir. Bu normal bir durumdur. Bu gereksinimin karşılanması Ankara için hiç de zor değildir. Amaca uygun yerler vardır. Ama nedense bu işler konu edildiğinde başka bir kuruluşun yeri akla getirilir. Bir şey yapayım derken başka

bir değeri yok etmek akılcı ve gerçekçi değildir. Kendi geçmişini silmek, tarihini yok etmek isteyenlere insanlık tarihinde çokça rastlanır ama olumlu olarak anılmazlar. 1970'de üniversite sınavına girmek için ilk kez Ankara'ya gelmiştim. O yıllarda Ankara'da üç yere gidilirdi. Gençlik Parkı, AOÇ, Anıtkabir. Anıtkabir düzenli, bakımlı ve ziyaretçi sayısı çok olan bir yer olma niteliğini sürdürmektedir. Gençlik Parkı sıradan bir ticari parka dönüştürüldü. AOÇ parçalandı, parçalanmakta. Kuruluş işlevi unutturuldu ve anlaşıldığı kadarıyla sahip çıkana azaltılıp yok edilmek isteniyor. Şimdi de Gazi Yerleşkesi ile AOÇ birlikte yok edilmek isteniyor. Liberal ekonomiyi! Savunanlar orman, mera, dere, ırmak, tarım alanı gibi kamu varlıklarını sermayenin hizmetine sunma yarışına girmişlerdir. AOÇ ve Gazi Yerleşkesi'nin tarihsel, kültürel, toplumsal ve doğal değeri görmezden gelerek arsa olarak bakılmaktadır. Geniş yeşil alana sahip olan AOÇ, siyasi iktidarların ve sermaye çevrelerinin iştahını kabartmıştır. Oysa AOÇ; Ankara'da halkın dinlenme, spor yapma, havayı temizleme, tarımsal etkinlikleri gerçekleştirme vb. gereksinmesini gerçekleştirecek büyük bir olanaktır.

OGM Katkı Veriyor

Ankara'nın ağaçlandırılması için gerekli fidanı üretmek üzere AOÇ içinde kurulmuş olan fidanlık yıllar geçtikçe kentin kuşatması içine girmiş ve artan fidan gereksinmesini karşılamakta yetersiz kaldığından yeni fidanlık arayışı başlatılmıştır. Sonunda bulunur. Bulunan yer AOÇ'ye ait Söğütözü alanıdır. 5659 Sayılı Kanun'un 10. Maddesine dayanarak fidanlık yapmak amacıyla 478.760 m2 alan OGM'ye satılır. Alanın bir

bölümü fidanlık, kalanı ise mesire yeri olarak ayrılır. Mesire alanı içinde M. Kemal Atatürk'ün hafta sonları gelip güzel doğa parçasında kafa dinleyip rahatlamak amacıyla yaptırdığı Koliba bulunmaktadır. Burası "**Atatürk'ün Kolibası**" olarak adlandırılmıştır. Söğütözü Mesire Yeri Ankara halkının hafta sonları dinlenip temiz hava aldığı, piknik yapabildiği ulaşımı kolay bir yerdir. Bitişigindeki fidanlıkla birlikte yemyeşil bir vadi olarak yıllarca hizmet üretmiştir.

AKP iktidarı 2005 yılında bir kararla 116 orman fidanlığından 39 tanesini kapatma ve satma kararı almıştır. Alınmış olan yanlış karar Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği tarafından yargıya taşınmıştır. **Söğütözü Fidanlığı yargılama sürerken TOBB'ne satılmıştır.** Şimdi yerinde yurt binaları yükselmektedir. Bu karar yetmezmiş gibi ardından mesire yeri kullanıma kapatılmıştır. Gözlerden uzaklaştırılarak unutturulan bu alan sessiz sedasız imara sokulmuştur. 60 yıl emek verip yeşile bürüdüğü Gazi Yerleşkesini elinden çıkaran OGM; şimdilerde Söğütözü Mesire Yeri'nde gökdelen diktireceğini yetkilileri aracılığıyla açıklamaktadır. Artık mesire yerinin ortasında yükselecek beton parçası son yeşil alanı yok etmekle kalmayacak belki Koliba'yı da tarihe gömecektir. Anımsatmakta yarar var. Fidanlığın batısında yer alan, uzun yıllar Tamirhane ve Yangın Harekat Merkezi olarak kullanılmış olan 50 dekar büyüklüğünde olduğu söylenen yer de OGM tarafından verilerek, günümüzde Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak kullanılan yüksek bina alınmıştır.

Geçmişte toplam olarak 995 dekar alanı bulunan OGM büyük bir başarıyla! burayı elinden çıkarıp

küçük bir alana sıkışarak tarihini ve belleğini silmiş olacak, 60 yıllık emeği yok ederek her şeye yeniden başlayacaktır. 19.6.1997 tarihinde AOÇ'nin Güvercinlik Mevkisinden aldığı 830.000m² büyüklüğündeki² alan fidanlık olarak kullanılmaktadır. Sıra bu fidanlığa da gelecek mi diye insan korkuya kapılmaktadır. 1937 yılında çıkarılan 3116 Sayılı Kanun kapsamında Türkiye'de kurulmuş olan ilk orman işletmesi olan Karabük Orman İşletme Müdürlüğü yerleşkesi de bu iktidar döneminde TOKİ'ye verilmiştir. Ayrıca çok sayıda bölge müdürlüğü yerleşkesi de elden çıkarılmıştır. **OGM neredeyse kendi görevini unutup TOKİ'ye arsa sağlama işine soyunmuştur.**

AKP iktidarı döneminde çıkarılan yasalar ve yürürlüğe konan yönetmelikler; ormanları ormancılık dışı kullanıma açmayı kolaylaştıran düzenlemelerdir. Maden, Turizmi Teşvik, Yenilenebilir Enerji yasaları bunlardan bazılarıdır.

SONUÇ OLARAK

Yerli ve yabancı sermaye her türden kamu varlıklarına da özgürce ve kolaylıkla sahip olmak istemektedir. Bu istemi yerine getirmek amacıyla ormanlar, meralar, sulak alanlar, tarım alanları vb. kamu alanları çeşitli gerekçeler öne sürülerek özel kişi ve kuruluşlara satılarak elden çıkarılmıştır/çıkarılmaktadır. Bu uygulama son 10 yıldır katlanarak sürdürülmektedir. Sürecin esas olarak sermaye birikimini artırmaya yönelik olduğu apaçık ortadadır. Sermaye çevreleri de uygulamalardan son derece hoşnut olmaktadır.

AOÇ arazilerinin üzerinde siteler, mahalleler, fabrikalar ve ticari yapılar yükselmiştir. Kamu

kuruluşları, belediyeler ve askeri birlikler de binlerce dekar AOÇ arazisi almıştır. Resmi kuruluşların AOÇ'den almış olduğu yerler elden çıkarılmaya başlanmıştır. Bu yerler kuruluşların işine yaramıyorsa veya gereksinmesi kalmadıysa eski sahibi olan AOÇ'ye geri verilmesi gerekir. Başkalarına satılması yanlıştır.

2006 yılında çıkarılan ve AOÇ içinde geçit, yol, vb. altyapı çalışmalarını yapma ve Hayvanat Bahçesi projesini gerçekleştirme yetkisi veren yasa da AOÇ'nin parçalanmasına ve elden çıkarılmasına yol açacak bir düzenlemedir.

Bir kurumu ve yerleşkeyi yok ederek Başbakanlığa veya başka bir kamu kuruluşuna yeni yerleşim oluşturma girişimi yanlıştır ve akıldışıdır. Üst görevde bulunan bir yetkilinin isteğini sorgulamadan, incelemeyen, yerine getirmek gibi bir yaklaşım kabul edilemez.

AOÇ'den aldığı Söğütözü Fidanlığı'nı TOBB'ne satan OGM, şimdi de Gazi Yerleşkesi'ni elden çıkarmak için uğraş vermektedir. Bu yetmezmiş gibi Söğütözü Mesire Yeri'ni yapılaştırma çalışmasına yönelmiştir. Ankara ve Ankaralının sağlığı ve geleceği için, yaşamsal önemdeki bu yere ve AOÇ'ye sahip çıkmamız zorunludur. Ormancı meslek örgütlerimiz, demokratik kitle örgütleri ile birlikte bu gidişe dur demeliyiz. Başarabiliriz.

6.4.2012

Yararlanılan Kaynaklar

- 1- Öztoprak, İ., Atatürk Orman Çiftliği'nin Tarihi, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, 2006-Ankara
- 2- İnan, A., Kemal Atatürk'ü Anarken, ikinci baskı, 1956-Ankara
- 3- Mithat, A., Ankara'da teşcir faaliyeti ve ormanlaştırma siyaseti başlıklı yazı, Orman ve Av Dergisi, yıl: sayı: 19, 1929-Ankara
- 4- Sev, A., , Atatürk Orman Çiftliği, Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığına sunulan Rapor, 2002- Ankara
- 5- Öztan, Y., , Dünyü Bugünü ve Geleceği İle Atatürk Orman Çiftliği. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası yayını 1993